

27,2...27,7 ц/га. Сорт 'Королёк' не превысил контрольный сорт 'Гоша', его урожайность оказалась ниже на 0,5 ц/га.

Зерно овса служит основным сырьем для корма животным. Одним из главных признаков качества зерна является содержание протеина. Максимальное значение протеина отмечено у голозерных сортов по сравнению с пленчатыми. Содержание протеина у голозерных сортов колебалось в годы исследований от 17,4 до 19,6 %. Наивысшее содержание протеина выявлено у сорта 'Королек' в 2015 году. У пленчатых сортов содержание протеина варьировало в пределах 12,1...15,3 %. Максимальное значение признака отмечено у сорта 'Запавет' в 2015 году, минимальное – у сорта 'Скорпион' в 2014 году.

Таким образом, наивысшей урожайностью зерна характеризовались пленчатый сорт овса 'Мирт' и голозерный сорт 'Гоша'; максимальное содержание протеина выявлено у голозерного сорта 'Королек' и пленчатого сорта 'Запавет'.

УДК 634.54

Постоленко Л. В.

Институт помології ім. Л. П. Симиренка НААН, с. Мліїв-1, Городищенський р-н, Черкаська обл., 19512, Україна, e-mail: postolenko.lyudmila@mail.ru

КУЛЯСТІ ФОРМИ ФУНДУКА

Фундук – досить поширена горіхоплідна культура. Технологія його вирощування характеризується простотою агротехніки, невибагливістю до ґрунтово-кліматичних умов та місця розміщення в саду. Головна харчова цінність полягає у високій поживності плодів, у них містяться жири, білки, вуглеводи, мінеральні солі та вітаміни.

Масло, яке отримують з горіхів, завдяки своїм властивостям відноситься до кращих рослинних масел, воно широко поширене у фармацевтичній, консервній, кондитерській, вітамінній, парфумерній, миловарній, лакофарбовій та інших галузях.

У наш час великого поширення набувають округлі форми фундука, їх висока врожайність, високі товарні та споживчі якості. Популярність даних форм створює потребу у детальному вивченню, поширенню та впровадженню зразків, яким притаманні дані ознаки.

Метою наших досліджень є вивчення кулястих сортів та форм фундука як вітчизняної, так і зарубіжної селекції: 'Р7М9', 'Лозівський шаровидний', 'Р2М18', 'Р3М18', 'Р4М33', 'Р4М30', 'Р4М28', 'Р4М32', 'Бомба', 'Сачахли', 'Лозівський урожайний', 'Топкара'. Дослід з вивчення рослин фундука було закладено 1993 року за схемою посадки 6 x 6 м. Спостереження проводились відповідно до «Программы и методики сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур» (Мичуринск, 1973).

У результаті досліджень проведена оцінка форм та сортів фундука за цінними господарсько-біологічними властивостями.

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

Досліджувані форми дещо відрізнялися за масою плодів. За середньою масою одного горіха (який вираховували із кількості горіхів в 1 кг) плоди класифікують за шкалою:

- до групи великих горіхів, маса яких становить від 2,39 до 2,80 г відносяться: 'Лозівський шаровидний' – 2,33 г, 'Р4М33' – 2,47 г, 'Лозівський урожайний' – 2,50 г, 'Бомба' – 2,62 г, 'Сачахли' – 2,79 г;

- до групи горіхів середньої величини, маса яких становить від 1,96 до 2,38 г відноситься 'Р4М28' – 2,02 г;

- до групи дрібних горіхів з масою від 1,53 до 1,95 г належить: 'Р2М18' – 1,70 г, 'Р7М9' – 1,77 г, 'Р4М30' – 1,81 г, 'Р3М18' – 1,84 г, 'Р4М32' – 1,95 г;

- до групи дуже дрібних горіхів, масою до 1,52 г відноситься 'Топкара' – 1,48 г.

За виходом ядра досліджувані зразки мали таку класифікацію:

- горіхи з високим умістом ядра (від 48,7 до 53,9 %): 'Р3М18' – 48,9 %, 'Р7М9' – 49,1 %;

- горіхи з середнім умістом ядра (від 43,4 до 48,6 %): 'Р2М18' – 46,7 %, 'Р4М33' – 47,4 %, 'Лозівський шаровидний' – 48,6 %;

- горіхи з низьким умістом ядра (від 38,1 до 43,3 %): 'Бомба' – 39,4 %, 'Р4М32' – 40,1 %, 'Сачахли' – 40,1 %, 'Р4М28' – 40,7 %, 'Топкара' – 42,1 %, 'Р4М30' – 42,8 %, 'Лозівський урожайний' – 43,2 %.

За результатами вивчення зразків фундука за товарними якостями плодів вищі показники маси одного горіха були у 'Лозівського шаровидного', 'Р4М33', 'Лозівського урожайного', 'Бомби' та 'Сачахли'; високий вихід ядра визначено у гібридних форм 'Р3М18' та 'Р7М9'.

УДК 633.15:631.53.02

Таганцова М. М., Симоненко Н. В.

*Український інститут експертизи сортів рослин, м. Київ, вул. Генерала Родимцева, 15, *e-mail: Tagancova@sops.gov.ua*

СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ СОРТОВИХ РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ КУКУРУДЗИ

Кукурудза не тільки величава, пишна на вигляд рослина, але, як харчова і кормова сільськогосподарська культура, відіграє важливу роль в економіці країни та продовольчій безпеці в цілому. Середня врожайність кукурудзи порівняно з іншими зерновими культурами – найвища. За щорічним збором зерна – 592–844 млн т кукурудза посідає друге місце у світі, а за середньою врожайністю – близько 5 т/га – перше.

За проведення кваліфікаційної експертизи на відмінність, однорідність та стабільність сорт трансформується з біологічного об'єкту в особливу форму інтелектуальної власності, виступає у вигляді товару на ринку сортів і насіння, що є, в свою чергу, початковим етапом ринкового обігу сорту, який обумовлює економічні та правові взаємовідносини між власником сорту, його автором (селекціонером), виробником і реалізатором насіння.

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку